

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Ivan Renko — Tiska tiskarna »Jadrana« — Vsi v Kopru — Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorjeva ulica št. 26, telefon 170, poštni predal 2 — Celoletna naročnina 500 dinarjev, polletna din 250, četrtletna pa din 130 — Tekoči račun pri Istrski K. B. št. 65-KB1-Z-181 Rokopisov ne vračamo

LETO IV. ŠTEV. 45

Koper, petek 4. novembra 1955.

POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 10

Iz dela novih občinskih ljudskih odborov

Uspešen začetek dela

Novi občinski ljudski odbori delajo že nekaj tednov. Lahko se že ozremo na to delo in ga vsaj delno ocenimo. Kažejo se že prvi rezultati, ki nam povedo, da so vsi odbori in drugi organi ljudske oblasti ter družbenega upravljanja dobro prišli za delo. Pokazali so resno zanimanje za vse probleme, ki jih morajo reševati na svojem področju in v svojem okviru dela, v svoji pristojnosti.

Na prvih sejah so uredili predvsem organizacijo občinskih ljudskih odborov, sprejeli so statute, izvolili odborniške komisije in svete. Na naslednjih sejah so vsi odbori sprejeli proračun za obdobje september — december letos, odloke o sistematizaciji delovnih mest, o stanovanjski tarifi ter o razdelitvi najemnin in skladov. Razpisali so tudi volitve krajevnih odborov in določili število odbornikov. Imenovali so šefe krajevnih pisarn, ki že delujejo v vseh občinah.

V devetih občinah okraja Koper je skupaj 26 krajevnih uradov, v katerih je nameščeno 39 uslužbencev. Ti opravljajo dela, ki so določena z občinskimi statuti. Predvidevajo pa, da bodo v prihodnje, ko se bo delo ustalilo, vse posle opravljali sami matičarji po teh krajevnih odborih. Nekateri občinski ljudski odbori razmišljajo o možnosti, da bi prenesli v pristojnost krajevnih uradov še nekatere posle, ki po statutu niso bili predvideni. O tem bodo razpravljali na eni prihodnjih sej.

Ze takoj v prvih tednih svojega obstoja so se odbori lotili konkretnega reševanja mnogih gospodarskih in drugih vprašanj. Izredno zanimanje za delo so pokazali sveti, ki so v veliko pomoč občinskim ljudskim odborom pri njihovem delu. Pri občinah deluje 87 svetov, ki imajo skupaj 601 člana, od teh je 183 občinskih ljudskih odbornikov. Največ svetov ima občina Piran (12), najmanj pa Hrpelje (8). Na prvih sejah so člani svetov razpravljali o pristojnostih in dolžnostih ter konkretnih nalogah s svojega delovnega področja. Največjo pozornost so posvetili kmetijstvu, šolstvu in socialnemu skrbstvu.

V Piranu in Izoli so sklenili, da bodo načrtno in dosledno reševali problem obdelovanja opuščenih zemljišč; v Postojni in na Pivki se bodo lotili izboljševanja zemlje in melioracij v okviru svoje zmogljivosti; v Divači in v Kopru je v ospredju vprašanje ustanovitve kmetijskih šol, v Ilirski Bistrici pa je svet za kmetijstvo podvzel akcijo za čiščenje sadnega drevja. Vsi sveti za kmetijstvo so tudi predlagali proračun za prihodnje leto in razpravljali o perspektivnem planu za napredek kmetijstva.

V večini občin so v ospredju razprave stanovanjski problemi in razvoj turizma in gostinstva. Od tega si obetajo skoraj povsod znatnih dohodkov v prihodnosti, ko bo to vprašanje primerno urejeno. Sveti za turizem in gostinstvo izdelujejo orientacijske načrte za prihodnje leto ter pripravljajo desetletni plan razvoja turizma na svojem področju. Sveti za stanovanjska vprašanja pa so sprejeli sklepe glede na upravljanje stanovanjskega fonda, pregledali so potrebe in možnosti za nove gradnje, za popravila stanovanjskih hiš in že sprejeli nekatere uspešne ukrepe za ublažitev stanovanjske stiske, zlasti v

obalnih mestih. V Izoli so pregledali stanje v starem delu mesta, kjer bodo najprej uredili vodovodne in higiensko sanitarne naprave.

Sveti za šolstvo so na prvih sejah pregledali stanje šolstva in materialno stanje šol ter se zanimali za delovanje šolskih odborov. Sveti za varstvo družine so ostavili na dnevni red vprašanje šolskih in mlečnih kuhinj, ki so jih s pomočjo raznih društev in organizacij več že ustanovili. Občinska ljudska odbora v Kopru in Izoli sta podvzela nekatere ukrepe za povečanje obrtniške dejavnosti. V Divači so odborniki med drugim razpravljali o možnosti povečanja proizvodnje v nekaterih podjetjih in začeli s pripravami za elektrifikacijo Skočjanske jame.

Povsod so občinski ljudski odbori razpravljali tudi o občinskih proračunih in planu investicij za prihodnje leto ter o preusmeritvi investicijske politike v skladu s splošnimi spremembami v našem gospodarstvu.

Kjer je to potrebno, delajo občinski ljudski odbori tudi na vsklajevanju pravnih predpisov (v Sežani, Postojni, Hrpeljah in na Pivki). Težave imajo s tem samo na Pivki, ker nimajo še arhiva bivše občine Knežak.

Delovanje občinskih ljudskih odborov izkazuje pozitivno bilanco, kar se kaže predvsem v resnem razpravljanju in konkretnem reševanju številnih problemov. Razumljivo pa je, da so naleteli novi odbori pri svojem delu tudi na težave. Najbolj pereče po vseh občinah koprškega okraja je pomanjkanje strokovnega kadra. V upravnem aparatu je zaposlenih od predvidenih 300 uslužbencev le 235. Manjka torej še precej, večinoma višje kvalificiranih ljudi. Temu vprašanju bodo morali posvetiti občinski ljudski odbori največjo skrb. Poskrbeti bodo morali za nove, strokovno usposobljene uslužbence — predvsem s fakultetno in srednješolsko izobrazbo — ter skrbeti tudi za usposabljanje dosedanjih uslužbencev.

V pristojnosti okraja je ostala zaenkrat skrb za ureditev zer ljiških skladov ter nekatere upravne službe, ki bi bile za občino breme spričo pomanjkanja tehničnega kadra. Okraj urejuje tudi vse personalne zadeve za učitelje obveznega šolstva, posebno tam, kjer nimajo občine odgovarjajočih referentov.

V nekaterih občinah se ne delujejo sveti za delovna razmerja. Predvidevajo pa, da bodo začele občine opravljati ta posel že te dni. Pravtako v koprski občini se ne deluje gradbena inšpekcija, referat za plan in evidenco, upravno-pravna služba in uprava za dohodke. Uprav za dohodke nimata še občini Piran in Sežana. Zaradi pomanjkanja uslužbencev je v Ilirski Bistrici v zaostanku delo gradbene inšpekcije in gradenj, v Pivki se niso začeli z delom referatov za zdravstvo, za narodno obrambo, deloma tudi referat za gospodarstvo. Najnujnejše zadeve s teh področij rešujejo v okviru drugih referatov.

Občinski ljudski odbor v Kopru je mnenja, da bi bilo treba v območju občine čimprej formirati upravo za dohodke in finančno inšpekcijo. To utemeljujejo zlasti s počasnim dotokom sredstev iz gospodarstva in od posameznikov. Prav tako so mnenja, da bi morala biti v pristojnosti občine tudi upra-

va nad splošnim ljudskim premoženjem, pri čemer je občina zelo zainteresirana in ima tudi pregled nad njim. V obalnih občinah menijo, da sedanje število uslužbencev ne zadostuje, ker morajo reševati občine nekatera specifična premoženjsko-pravna vprašanja v zvezi z imovino odsotnih oseb, glede obmejnega prometa in podobno. Seveda povečane pristojnosti občin zahtevajo tudi boljši strokovni kader in zato bodo morali posvetiti največjo pozornost prav temu vprašanju.

V prvih tednih delovanja novih občin jim je nudil okraj znatno pomoč. Tako je tajništvo za posveto organiziralo konferenco učiteljev in jih je seznanilo s kompetencami novih občin. V kratkem bodo priredil tečaj za strokovno izpopolnjevanje prosvetnih referentov po občinah. Tajništvo za gospodarstvo je imelo več instruktivnih sestankov z načelniki oddelkov za gospodarstvo, gradbena inšpekcija pa je reševala po občinah nekatere težje probleme. V kratkem bo priredil okraj tečaj za vse kmetijske referente, gradbene inšpektorje in referente ter referente tržnega nadzorstva. Tajništvo za zdravstvo in socialno skrbstvo je priredilo v Kopru seminar za skrbniške referente, pripravlja pa seminar za referente za de-

(Nadaljevanje na 2. strani)

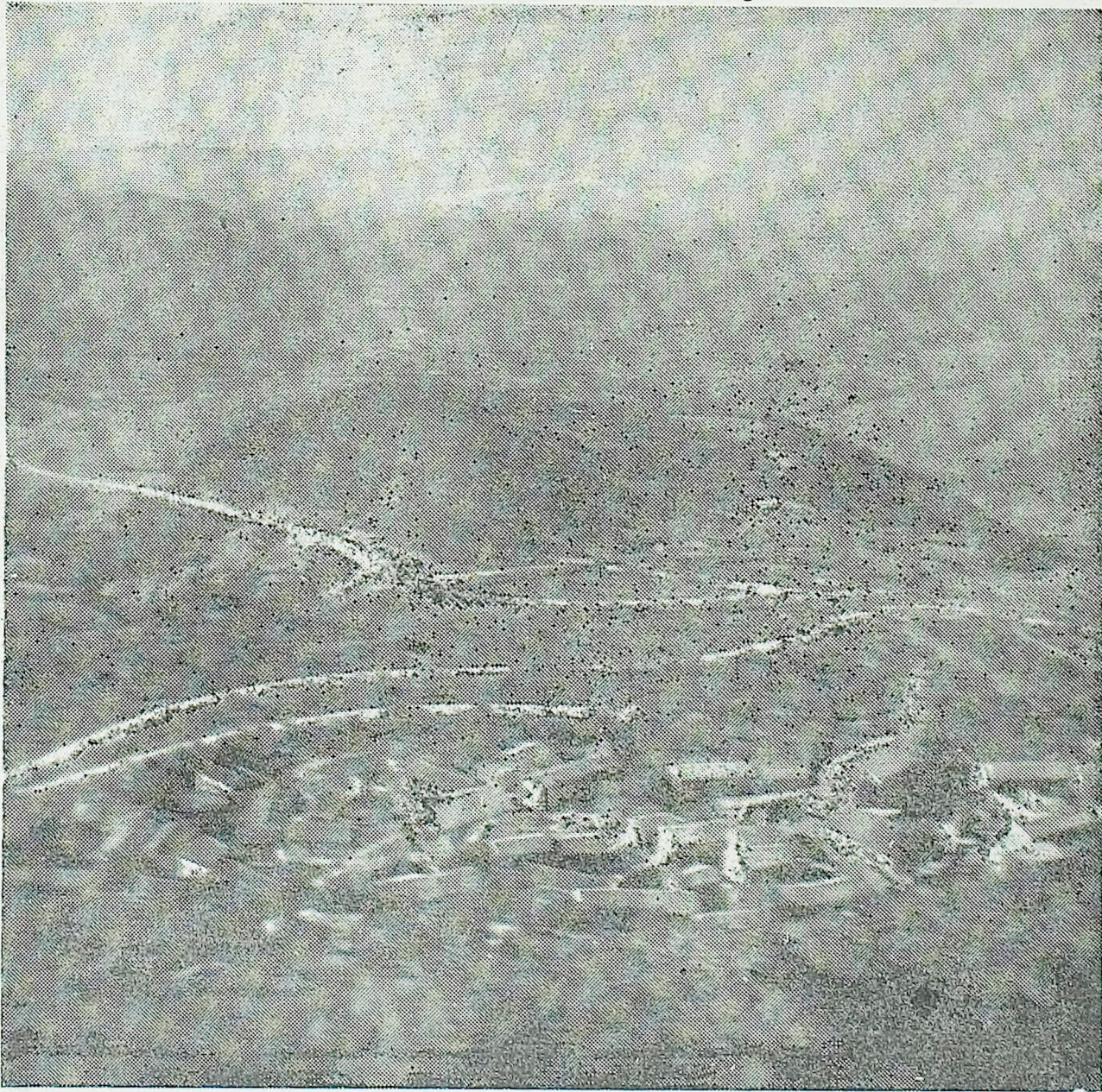
Opozorilo

S prihodnjo številko našega lista bomo začeli izdajati priložnostno: Uradni vestnik Okrajnega ljudskega odbora v Kopru. V njem bodo Okrajni ljudski odbor, občinski ljudski odbori koprškega okraja ter gospodarske organizacije objavljali sklice sej in zasedanj, poročila, odloke in uredbe, razpise, registracije, bilance itd. itd. To bo uradni obveščevalec, ki bo bralcem »Slovenskega Jadrana« brezplačno posredoval vse gospodarsko in upravno dogajanje v okraju. Potreben bo ne samo občinskim ljudskim odborom, krajevnim odborom in krajevnim pisarnam, gospodarskim in drugim organizacijam, posameznim odbornikom, članom raznih komisij in svetov, gospodarstvenikom in drugim javnim delavcem — potreben bo vsakemu človeku.

Uradni vestnik bomo izdajali na polovičnem formatu našega lista in bo torej konec leta iz tega knjiga, v kateri bo zbrano vse gospodarsko in drugo dogajanje v okraju. Vestnik bo prinašal uradna tolmačenja posameznih problemov in kritične članke iz okrajne problematike. Čeprav se bo obseg lista povečal, cene ne bomo zvišali. Letna naročnina ostane 500 dinarjev. Priporočamo zlasti gospodarskim organizacijam, oblastvenim ustanovam, šolam, množičnim organizacijam in posameznikom, da se naročijo na »Slovenski Jadran«. S tem si bodo zagotovili redno prejemanje lista in priloge, ker bo v kolportaži le omejeno število.

Izpolnite in izrežite naročilnico na zadnji strani lista ter jo pošljite po pošti na naš naslov. Naslednjo številko boste že v redu prejeli. Ne pozabite, ker prihodnjic že izide prva številka Uradnega vestnika!

Uprava »Slovenskega Jadrana«

Odperta je nova cesta skozi Črni kal

Sprehod PO SVETU

V Zenevi se je začela nova diplomatska bitka, tudi tokrat v istem pomirljivem ozračju, kakor so jo prenehali v juliju letos šefi štirih velesil. Trije zahodni zunanji ministri in Molotov so že obrazložili svoja stališča do glavnega vprašanja razgovorov — nemške združitve in evropske varnosti. Ta stališča pa so vsaj doslej le ponavljanje starih koncepcij. Molotov je predložil juljski Bulganinov načrt varnostne pogodbe, v katero bi se sprva vključili obe Nemčiji, ki bi se združili z medsebojnimi pogajanjmi po ukinitvi obeh vojaških blokov. Zahodne velesile pa so napredovale le v toliko, da so združitev Nemčije in evropsko varnost vzporedile, čeprav še vedno podrejajo drugo vprašanje prvemu.

V treh mesecih med prvo in drugo ženevsko konferenco se torej stališča zahodnih velesil in Sovjetske zveze nista bistveno spremenili. Svetovno javno mnenje je sicer pričakovalo, da bodo v tem razdobju prišli do konkretnega napredka, vendar mu je ostala le tolažba, da »dokler se ljudje pogajajo, ni vojne.« Sicer je potrebno povedati, da uporabljajo zunanji ministri pri pogajanjih miren in razumen ton in da kljub razlikam v stališčih ne omalovažujejo nasprotnih misljenj, kakor se je to dogajalo v razdobju hladne vojne. Vse kaže, da se zavedajo svojih odgovornosti pri reševanju vprašanj, ki ne zadevajo samo štirih velesil, ampak so skupna vprašanja vsega sveta.

Čeprav si glede vprašanja združitve Nemčije ne moremo obetati konkretnih uspehov in bodo vse zadeve prepustili v proučevanje kakšnemu odboru ali pododboru, so vendar na dnevnem redu tudi druga pomembna vprašanja, od katerih moramo pričakovati boljših rezultatov. To velja predvsem za vprašanje razorožitve. V krogih diplomatskih opazovalcev se namreč zadnje dni vedno bolj širijo glasovi, da pripravljata obe strani presenečenja v smislu popuščanja in zblizovanja stališč. Upajmo, da ne bodo to računi brez krčmarja.

Francosko maroški spor je stopil te dni v novo fazo. Bišči maroški sultan Ben Jusuf je prispeval v Pariz in začel s francoskim zunanjim ministrom Pinayem razgovore o povratku na prestol. Čeprav francoska vlada še ni zavzela povsem jasnega stališča, je vendar upanje, da bodo za zankrat edini izhod iz krize uspešno rešili. Člani kronskega sveta so v pričakovanju prihoda Ben Jusufa v Rabat že podali ostavko na svoj položaj.

Medtem se v francoski poslanski zbornici nadaljuje brezuspešna debata o volilni reformi. Po zavrnitvi enajstih načrtov za volilno reformo, je moral Faure znova postaviti vprašanje zaupnice. Zanimivo je, da je Francija od leta 1875 že petkrat spremenila volilne sisteme, ki so vsi obrodili približno iste sadove: v skupščini se je nekaj večjih strank izmenoma hitro menjalo v vladah, ki jih je opozicija zmeraj držala v šahu. Ministrski predsednik Faure se zaveda, da bi z novim volilnim sistemom vzpostavili v skupščini stalno večino, ki bi mogla zagotoviti stabilnost vlade in vztraja pri starem volilnem sistemu. Razumljivo je, da se Faure v sedanjem položaju boji volitev po novem sistemu, ki bi utegnile prinesiti zmago za daljšo dobo njegovi opoziciji.

Na zasedanju Glavne skupščine združenih narodov v New Yorku je bilo te dni zatišje, v prihodnjih dneh pa bo potrebno rešiti še dve važni vprašanji: razorožitve in sprejem novih članov. Glede vprašanja razorožitve je Sovjetska zveza predlagala, naj bi začeli z razpravljanjem takoj in brez pričakovanja sadov ženevske konference. Zahodni predstavniki so se tem predlogu uprli in končno so z glasovanjem sklenili, da bodo o razorožitvi razpravljali po ženevski konferenci. Glede vprašanja sprejema novih članov pa je vzdulje zelo pomirljivo in moremo pričakovati konkretnih rezultatov.

Do zaključka zasedanja je še štirinajst dni. V tem razdobju pa bodo morali rešiti razen vprašanja razorožitve in sprejema novih članov še nekatera druga važna in tudi kočljiva vprašanja.

Gre predvsem za Alžir, zaradi katerega je francoska delegacija pred mesecem dni zapustila zasedanje. Drugo kočljivo vprašanje je raso razlikovanje v Južnoafriški uniji, zaradi katerega je južnoafriški delegat zapustil zasedanje z motivacijo, da je to povsem notranja stvar njegove države. Tretje kočljivo vprašanje, ki ga morajo rešiti, pa je izvolitev še enega člana Varnostnega sveta. Na tem vprašanju sta se sporekli Evropa in Amerika in spor je ostal kljub dvanajstim glasovanjem neporavnana.

Na bližnjem in Srednjem Vzhodu se je položaj v zadnjem tednu poslabšal. Kljub sklepom Varnostnega sveta o demilitariziranem področju, se nadaljujejo incidenti med Egiptom in Izraelom. Kdo jih povzroča, ni mogla točno ugotoviti niti mednarodna komisija Združenih narodov za premirje v Palestini. Sicer pa je to precej manjšega pomena v primeri z dejstvom, da skušajo arabske države izrabiti te incidente za »skupne ukrepe proti izraelski nevarnosti«. Tako je prišlo do arabskega nakupovanja orožja v raznih državah ter do raznih medarabskih vojaških paktov.

Vzroke arabskih akcij na Bližnjem in Srednjem vzhodu moramo iskati predvsem v škodljivih posledicah blokofske politike. Arabske države so namreč doslej lahko izbirale samo med sodelovanjem z Zapadom in med navidezno nevtralnostjo. Zdaj pa se je nenadoma pojavila tretja možnost — sodelovanje s Sovjetsko zvezo ali vsaj nevtralnost z naslonitvijo na vzhodne države. Seveda je arabska preorientacija sprožila protiukrepe na Zahodu, ki skuša na vse načine zajeziti prodor sovjetskega vpliva. Če se bo tekmovanje za pridobitev vpliva v arabskem svetu stopnjevalo, si nevedno ne moremo obetati nič dobrega. Zato bi bilo prav, da bi štirje zunanji ministri v Zenevi našli primerne oblike za pomiritev na Bližnjem Vzhodu. Predvsem pa bi morali arabskemu svetu zagotoviti samostojnost, ne pa da ga vključimo v ta ali oni blok.

Ob zaključku naj omenim še potovanje predsednika burmanske vlade U Nuja v Moskvo. Na svečani večerji v Moskvi je burmanski premier izrazil željo, da bi Sovjetska zveza v prihodnje sodelovala na konferencah azijsko afriških držav. Hruščev in Bulganin sta se z njegovim predlogom strinjala.

OD 20. DO 27. NOVEMBRA BQ

TEDEN TISKA IN RADIA

OBISCITE PODROČNE PRIREDITVE V TEM TEDNU. PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD. NAROČAJTE IN SIRITE NASE CASOPISE!

GOSPODARSKI KOLEDAR 1956

bo potreben vsakemu gospodarstveniku

»Gospodarski koledar« izhaja redno že nekaj let kot glasilo Zveze društev inženirjev in tehnikov LR Slovenije. Tudi za leto 1956 bo izšel. Kot doslej vedno, bo tudi ta izdaja mnogo koristila vsem našim gospodarstvenikom. Med drugim bodo v njej izšli važni članki z raznih področij našega gospodarstva. Tako bo objavljen članek tovariša Zorana Poliča »Odkrivanje napak nam omogoča boljše gospodarjenje«, nadalje članki dr. Vladimira Krivica »Komune in naš nadaljni gospodarski razvoj«, Srečka Rihterja »Nekaj misli o tehnični pomoči«, prof. dr. Stojana Pretnarja »Nekaj gospodarskih pogledov na vprašanje iznajditeljstva«, Toneta Klemenčiča »Nova pota v pospeševanju graditve stanovanj« in »Proizvodnost dela, plače, osebna potrošnja«, dr. L. Čermelja »Ob obletnici Londonskega sporazuma«, dr. Julija Felaherja »Koroški Slovenci v letu 1955«, Jožeta Plavičiča »Kazniava dejanja v gospodarstvu«, dr. Marjana Dulerja »O organizaciji dela v podjetjih«, Edvarda Pimata »Drobni problemi v gospodarstvu

Treba je znižati cene gradnjam

Eno perečih vprašanj naše gospodarske dejavnosti so gradnje. Po perspektivnem načrtu razvoja koprškega okraja bo gradbeništvo tu še za precejšno dobo važna gospodarska panoga. Treba je približati, da so gradbene storitve daleč predrage in jih le delno opravičujejo milijonski dobički. Dalo bi se storiti še več, kot smo odpravičevali prevelike dobičke, da bi lahko znižali cene gradnjam. V zadnjem času so se tudi volivci na terenu in člani družbenih organizacij začeli bolj intenzivno ukvarjati s temi problemi. Na mnogih sestankih so iznesli nekatere škodljive pojave, kot prešibko delovno kontrolo, spreminjanje načrtov itd. in zahtevali, naj se vse nepravilnosti odpravijo.

Nekaj misli o tem, kako bi se šlo dalo na nekaj načinov rešiti vprašanje znižanja cen gradbenih storitev, je v dnevniku »Slovenski poročevalec« obdelal ing. Sergej Bubnov. Članek je poseben aktualen tudi za naše področje (še posebej za naše področje zita, ker so pri nas vse možnosti še manj izkoriščene, kot v republiškim merilu), zato ga v celoti objavljamo.

»Vprašanje znižanja cene gradenj je že dolgo časa v središču naše gospodarske problematike. Od cen gradbenih storitev je v precejšni meri odvisna višina naše življenjske ravni. Zato je razumljivo, da posvečamo temu vprašanju v našem gospodarstvu veliko pozornost. Vžle velikemu številu razprav in pobud v tej smeri, doslej ni bilo veliko doseženega. Za to obstajajo določeni objektivni razlogi, ki sledijo iz naše trenutne gospodarske situacije. Toda če hočemo glede tega doseči konkretne rezultate, si moramo biti tembolj na jasnem, kaj vpliva največ na ceno gradbenih storitev in kakšna so p.o.a. po katerih bi morali kreniti, da bi lahko dosegli znižanje teh cen.

Pogosto slišimo, da so cene naših gradenj previsoke zaradi nizke storilnosti v gradbeništvu. To tudi drži, toda samo deloma. Če pogledamo strukturo cen gradbenih storitev, vidimo, da odpade samo 10 do 15 odstotkov cene storitve na čiste plače, ostalo pa na material. Povečanje storilnosti gradbenih delavcev lahko dosežemo največ do 30 odstotkov, kar pomeni, da bomo tudi če povečamo storilnost gradbenih delavcev v sedanjih razmerah do maksimuma, dosegli le malo znižanje cene gradbenih storitev. Res je, da se cena gradbenega materiala formira v precejšni meri iz

vednosti plač, toda tudi tam je delež plač nasproti drugim stroškom, kot so davki, amortizacija in drugo, nizek. Torej tudi tukaj rešuje povečanje storilnosti vprašanje samo delno. Znižanje cene gradbenih storitev je treba torej iskati na drugih področjih.

Govora je že bilo o tem, v kakšni meri in na kakšen način lahko vpliva projektant na znižanje cene gradbenega objekta. Naslednji čimbelj, ki lahko pomeni gradnjo, je pa gradbeno podjetje. Pri tem ne mislimo samo na neposredne proizvajalce, to je gradbene delavce, marveč predvsem na operativno tehnično vodstvo gradbenega podjetja. Znižanje cene gradnje se lahko doseže tudi z boljšo organizacijo dela, s koriščenjem novih in cenejših materialov, z uporabo sodobnih delovnih postopkov, s smotrnim koriščenjem mehanizacije, skratka z napredkom proizvodnje.

Seveda pot napredka proizvodnje in izboljšanja delovnih metod ni lahka pot, ker mora po tej poti iti celo podjetje in ne samo posameznik. Nove metode dela zahtevajo v začetku duševni napor od vseh, ki jih uresničujejo, to je od delavca, poljca, tehnika in inženirja. Veliko lažje je delati tako, kot se je delalo poprej, brez slehernih sprememb v delovnem procesu, kot pa se lotvati novih postopkov, ki posameznikom v začetku največkrat niso dovolj jasne ne lahke. Da bi se pa lahko ta načela kljub vsemu uveljavila v operativi, morajo obstojati določeni gospodarski faktorji, ki to uveljavljanje omogočijo in pospešujejo.

Če pogledamo sedanje stanje v gradbeništvu, potem vidimo, da so kapacitete naših gradbenih podjetij zasledene do največje možne mere. Investicijskih gradenj imamo namreč vsako leto tako veliko, da gradbena podjetja praktično ne morejo prevzeti vseh nalog, ki jim jih investitorji ponujajo. Nepravočasna razdelitev investicijskih kreditov tudi teminsko obremenjuje gradbena podjetja in povzročajo nakopičevanje zaloga zlasti v drugi polovici gradbene sezone. V takšnih razmerah nimajo gradbena podjetja, ki morajo ponudbe celo odklanjati, zaradi pomankanja kapacitete, ne časa ne interesa, da bi se koncentrirala za iskanje najbolj gospodarskih rešitev pri gradnjah. Njihov položaj na tržišču je zaradi naše dosedanje investicijske politike praktično monopolen. Investitor je bil prisiljen odajati gradnjo s pogoji, ki mu jih diktiralo gradbeno podjetje, ker bi sicer sploh ne prišel do gradnje in bi mu kredit na koncu leta zapadel. Kljub velikim naporom, ki so jih naše gospodarske oblasti vložile, da bi ta položaj izboljšale s predpisi o licitacijah, pogodbah, kalkulacijah itd., se položaj ni bistveno izboljšal zaradi prevelikega obsega in-

vesticij, ki se niso gibale v okviru družbenega plana, marveč so ta okvir, ki je bil že tako obsežen, povsod prekoračile. V takšnih razmerah seveda ne moremo govoriti o gospodarskem faktorju, ki naj bi vplival na pocenitev gradenj. Gradbena podjetja, njih delavci, poljci, tehniki in inženirji nimajo v sedanjih razmerah nobene potrebe ne interesa, da bi v svoje delo vlagali še dodaten duševni napor, ki je zvezan z vpeljavo novih gradbenih metod in z izboljšanjem organizacije dela. Preobremenjeni so že s samo kvantiteto nalog, tako da za pospeševanje proizvodnje res ne ostane nič več na razpolago.

Iz tega sledi, da v naših sedanjih gospodarskih prilikah res ni realnih pogojev, ki bi lahko učinkovito vplivali na pospeševanje proizvodnje in znižanje cen v gradbeništvu.

Če so bile pri nas navzlic temu v zadnjih letih vpeljane nove delovne metode v gradbeništvu, izboljšani določeni delovni procesi, ni to posledica gospodarske nujnosti, temveč največkrat posledica osebne iniciative posameznih vodilnih uslužbencev v gradbenih podjetjih, ki pa običajno ni imela jasno določenega gospodarskega ozadja.

Če hočemo torej vpeljati v naše gradbeništvo nove, racionalnejše delovne metode, izboljšati organizacijo dela in s tem doseči znižanje cen gradbenih storitev, moramo najprej odpraviti tiste okoliščine, ki povzročajo preobremenitev gradbenih podjetij z delovnimi nalogami in ki ustvarjajo njihov monopolen položaj na tržišču, to je, predvsem zmanjšati obseg investicij in doseči pravočasno otvoritev investicijskih kreditov, ki ne bi smeli biti vezani na koledarsko leto, temveč bi veljali ves čas gradnje. S tem bi se stanje v gradbeništvu hitro normaliziralo. Če bomo vskladili plan investicij s svojimi gradbenimi kapacitetami, s tem, da majhne del kapacitet ostane celo neizkoriščene, bo to avtomatično vzbudilo medsebojno tekmovanje gradbenih podjetij. Podjetja bodo prisiljena iskati boljše delovne metode in racionalnejšo organizacijo dela, da bi s tem pocenila svoje izdelke in tako zajamčila potreben obseg dela svojemu kolektivu. Takrat bi tudi predpisi o licitacijah, pogodbah in kalkulacijah dobili svoj pravi smisel. Pospeševanje proizvodnje in znižanje cene gradenj bi postala potem gospodarska nujnost, ker si brez tega podjetja ne bi mogla zagotoviti dovolj dela, kar bi lahko ogrožalo tudi njihov obstoj.

Delo občinskih LO

(Nadaljevanje s 1. strani)

lovna razmerja. Odsek za proračun je pomagal občinam pri sestavi proračunov.

Občinskim ljudskim odborom bodo brez dvoma v veliko pomoč krajevni odbori, ki so bili te dni izvoljeni na zborih volivcev v vseh devetih občinah.

V koprskem okraju bo delovalo skupno 211 krajevnih odborov. Od katerih je večina že izvoljenih, druge pa še bodo do 10. t. m. V teh novoizvoljenih krajevnih odborih bo sodelovalo v občinskih odbori 1300 državljanov. Občine pričakujejo, da jih bodo krajevni odbori razbremenili predvsem reševanja raznih komunalnih in manjših gospodarskih vprašanj. Razprave na zborih volivcev (te dni so bili v Koprski, izolski in drugih občinah) že kažejo, da se ljudje zelo zanimajo za razna vprašanja in kažejo veliko volje in pripravljenost pomagati pri njihovem reševanju. Razen za nekatera krajevna gospodarska vprašanja, se volivci in svojih zborih zanimajo predvsem za to, kako bodo odbori porabili sredstva iz občinskih dohodkov, zlasti doklad.

Ze v prvih dveh mesecih obstoja so novi občinski ljudski odbori dobro zaživeli. Od pomoči, ki jim jo bodo nudili vsi državljanji, predvsem pa množične organizacije, pa je odvisno njihovo čimprejše usposobljenost za reševanje vseh nalog, ki jih se čakajo.

VZGOJNI PROBLEMI

Indijanci in cowboyi

Vidite jih od časa do časa na cestah, na igriščih, v predmestnem grmovju, po vaških cesah...

Ce včasih obiščete znance, lahko slišite iz sosednje sobe ali kuhinje glasne komentarje...

Lahko tudi v kakih zakotnih ali predmestnih ulicah srečate dečka, desetih do dvanajstih let, ki se skriva za kako desko in strelja.

Nekemu pedagogu je uspelo dobiti pravilnik nekakšne »legije« dečkov petega in šestega razreda. Med pravili je tudi tole: I. Oprema. Paragraf prvi: za bojno opremo...

Kako zanimiva je otrokova zavzetost, če ga kaka stvar pritegne. Celo niti jezikovno-pravopisnih napak ni bilo v teh pravilih.

Splošno vzeto, ni potrebno, da smo z našimi otroki preveč nezadovoljni. Kažejo velik interes za

branje zanimivih knjig in se udeležujejo izvenšolskega življenja. Toda pri vsem tem imamo nekaj dečkov, ki so preveč predani zgoraj omenjenim oblikam igre...

Psihologi pravijo, da je tako borbena obdobje nujen pojav v otrokovem razvoju (predvsem dečka), to se pravi tudi prehodno obdobje.

Po vaseh vidimo sicer tudi te pojave, vendar je Indijancev in cowbojev manj kot v mestih. Tudi je to obdobje veliko prej zaključeno pri vsakem otroku kot pri mestnem. Verjetno zato, ker je otrok na vasi v prostem času vključen v proizvodno delo staršev.

Verjetno imajo popolnoma pravi tisti, ki trdijo, da te pojave potencialno vpliva film in literatura. Zanimiva je skladnost nekaterih pojavov: manija pušic in lokov (razen

revolverjev, ki so »neobhodno potreben« rekvizit), se je pojavila ob filmu »Zlomljena puščica«, meči ob filmu »Trije mušketicrji«, »Julij Cezar« pa je povzročil formiranje »legij« in ščite. Potem so tu še filmi o Indijancih, pogumnih cowboyih in Tarzanu.

Ni čuda, da so ti filmi fantom vseč. To bi ne bilo tudi nič hudega, če ne bi bilo razen tega še marsikaj drugega. Vsi ti filmi niso na enaki umetniški višini (včasih o njej sploh ne moremo govoriti), vsi pa imajo razen zanimivosti in napetosti, tudi kopico elementov, ki delujejo negativno. Predvsem: vrednost človeškega življenja v vseh teh filmih je enaka ničli.

Drugo vprašanje je literatura. Obilica malovredne literature, od detektivskih in roparskih romanov prek brezkončnih zgodbic in slikah do fantastičnih potopisov, »indijanaric« in »tarzanijad«, vse to dobimo v prevodni mladinski literaturi. Zanimiv način boja proti taki plaži so odkrili lansko leto v Nemčiji. Brezvestni založniki so s takim malovrednim materialom poplavalili ves knjižni trg.

Uspeh je bil prešenetljiv, tudi za največje optimiste. Mladostniki so se kar trli okoli kioskov in samo v prvih treh dneh oddali 2000 kg svoje »literature«.

Moralni uspeh te domisljice je nedvomen, pokazal se je že prve dni. Tisti, ki so zamenjali svoje brošure in knjige že v začetku akcije, so brž prebrali, kar so dobili v zamenjavi in odkrili so, da je tudi to vredno branja.

Da se vrnemo nazaj k pištolam in puščicam. Način, da dobo »streljanja« in »ubijanja« skrajšamo na minimum, je v preusmeritvi otrokovih interesov. To tudi v resnici delamo, ali vsaj poskušamo. Pozornost dečkov je treba obrniti v drugo smer, razvijati smisel za tehniko, ki ga navadno imajo. To pa zopet pomeni, da je treba dokončati v šolah reformo, ki smo jo začeli in se po malem »modernizirali«.

Imamo razen tega še drugo pot, ki pa bi morala teči vzporedno s prvo. To je pritegnitev otrok, posebno tistih v predpubertetni dobi, v razne zabavno-delovne sekcije po šolah in organizacijah. Tako kot vidimo v Pionirskih domovih, tudi v koprskem »Indijanska« peresa, loki in divje »pištolarjenje« bi bilo pozitivno zameno v tehničnih skupinah in zanimivi aktivnosti, recimo izvidnik pri tabornikih.

ŽENE po svetu

Iz sodobnega življenja Kitajk

Lahko je govoriti o osvoboditvi žena. Toda to se ne dogaja samo od sebe, četudi imamo vlado, ki izdaja zakone o enakopravnosti žene in moža. Moje lastne izkušnje in napori...

Zivim v visokih hribih Tajhanga, v severni provinci Sansi. Zemljski posestniki so dolga stolecja izkoriščali kmete, me žene pa smo vedno nosile dvojno breme: tlačanje zemljskemu posestniku in oblast lastnega moža.

Ko je žena bila v moževi hiši, je postala navadna sužnja v gospodinjstvu; kuhala je, šivala, nosila vodo in mlela žito. Mož, ki so ga prav tako poročili, ne da bi ga vprašali, je navadno utesal svojo nejevoljo, tako da je žena za vsako malenkost udaril.

GRENKI SPOMINI

Pri nas živi moja prijateljica, ki jo vsi kličemo teta Vang-Cao-ken. Zdjaj jima štiri in šestdeset let, toda še vedno ji pridejo solze v oči, če govori o dnevih svoje grenke mladosti.

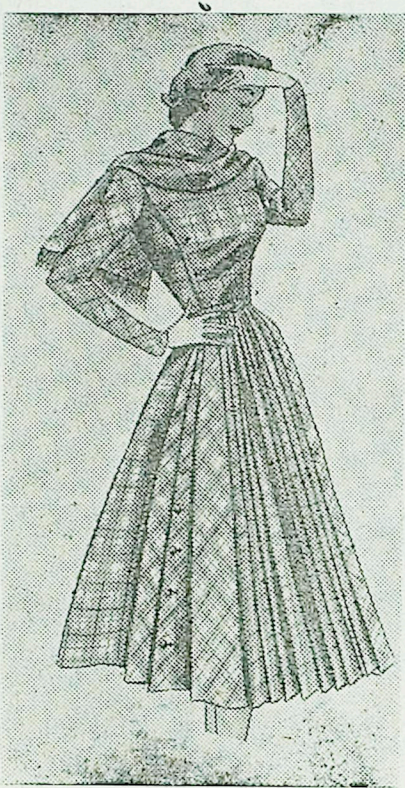
MAKARONOVA IN SUNKINA SOLATA

Skuhajte makarone v slani vroli vodi. Nato jih ocedite in ohladite. Med tem časom pripravite naslednje omako: zmešajte dve veliki žlici paradiznikove meze s škodulico majoneze in dobro premešajte.

»BAKALCA« — KOSTRUNOVO MESO V OMAKI

1/4 kg koštrunovega mesa, 4 dkg masti, 2 srednje debeli čebuli, 2-3 korenčke, sol, lovorov list, malo celega popra, 1 do 2 klinčka, kisa po okusu, preganje iz 3 dkg masti in potrebne moke.

Meso zrežemo na koščke. Na masti prepražimo najprej na listke zrezano čebulo in korenček, nato dodamo meso in ga prepražimo po vseh straneh. Nato ga malo zalijemo, solimo ter odštevimo. Po okusu prilijemo še malo kisa in razkuhamo prežganje. Vse skupaj še dobro prevremo.

Obleka iz karastega blaga s šalom. Naloženo krilo pristojno mlajšim in predvsem vitkim osebam.

Zdravniški kotiček

ZDRAVLJENJE ŽELEDČNIH BOLEZNI

Med boleznimi žolčnika je najpogostejše vnetje mehurja in žolčni kamni v samem mehurju, in sicer s spremljajočim vnetjem žolčnega mehurja ali brez njega. Pri vnetju žolčnega mehurja ali pri napadih zaradi žolčnih kamnov je treba upoštevati sledeča navodila:

Predvsem je potrebno strogo mirovanje, to je ležanje na postelji. Prvih 24 ur ne dajemo bolniku nobenih zdravil skozi usta, ker navadno bruha. Šele drugi in tretji dan poskušamo previdno z dajanjem sladkih tekočin. Bolniku dajemo na predel nad žolčnim mehurjem, torej pod desnimi rebri, lokom spredaj topel termofor ali pa hladnen ovitek, kakor bolniku bolj prija. Če ima bolnik močne bolečine, bomo dali sredstva, ki blažijo bolečino. To sredstvo dajemo navadno v obliki injekcije, če pa ni pri roki zdravnika, potem v obliki svečk, ki jih dajemo v debelo črevo. Dajanje zdravil skozi usta je navadno brezuspešno, ker bolnik zdravlja izbruhajo. Bolnikom, ki imajo žolčne kamne, priporočamo, da se ogibajo večjih telesnih naporov, močnega tresenja, naglih kretenj, ki bi lahko povzročile premik žolčnih kamnov in s tem ponovni napad bolečine.

V svežem stanju dajemo bolniku

samo nekaj ogljikovih hidratov (zaslajeno vodo, sadne sokove, čaj). Kasneje preidemo na kašnato in pretlačeno hrano, ki je v glavnem tudi sestavljena iz ogljikovih hidratov (krompir, riž, zdrob, testenine, po možnosti kuhane na mleku), nadalje pretlačeno zelenjavo in pretlačeno sadje. Nato šele preidemo na obilnejšo hrano.

Prepovedana so sledeča jedila in pijače: jajca, svinjska in gosja mast, slanina, loj, suho meso, klobase, pečeno in ocvrto meso, svinjsko meso, divjačina, salame, hrenovke, mesne konzerve, sardine, omake iz česna, čebule, kumar in vse omake od pečenjk, ki so zelo soljene in poprane. Prepovedane so tudi vse vrste sira, ki so ostre po okusu in maslu, pečen in pražen krompir, grah, leča, fižol, česen, čebula, kumare, zelje, repa, orehi, lešniki, svež kruh in vse močnate jedi (pripravljene s kvasom in z mnogo jajc in masla), vse ostre začimbe ter vse alkoholne pijače, kakor tudi mrzlo pivo.

Vsa navedena jedila so prepovedana, ker zahtevajo za prebavo mnogo žolča in povzročajo hitro praznjenje žolčnega mehurja, kar lahko povzroči ponovne bolečine.

Operacije, s katerimi odstranijo žolčne kamne ali žolčni mehur, se poslužujemo le v primerih, če zdravstvenega stanja na žolču ne moremo izboljšati potom zdravljenja s primerno dieto in drugimi zdravstvenimi pripomočki.

Vsakdanji prizor s kitajske ulice

Izbruhnila je U - mrzlica

Samo šestdeset let je poteklo od tedaj, ko je Novi svet zajela zlata mrzlica. Zlato, ki ga je bilo baje tam vse polno, je razvnelo glave tudi evropskim pustolovcem. In v velikem številu so romali tja, prepričani, da bodo na lahek način obogatili. Najbolj zapuščeni predeli so dobili svoje prebivalce, ki so živeli kakor zveri. Zapuščeni sami, v neprestanem strahu, da zlata ne bodo našli, ali da jim ga bo kdo ukradel. Ljudje, ki so bili nekoč pošteno, so šli tja in postali najbolj bedni izvrški družbe, ki so jim nekoč pripadali. Koliko jih je obogatelo, koliko našlo svojo srečo?

Sedaj se je pojavil na zapadu nov junak. Ne imenuje se morda Tommy, Joe ali Jimmy, — ne, uradno mu pravijo uran. Uranova mrzlica je tako močna in celo tako usodna, da bo predstavljala nekoč začetek novega bogastva, nove civilizacije in novega sveta.

Neraziskana področja South Dakota, Texasa, Arizone, New Mexica, Californije bodo pospešila ta novi svet, kajti v njih je uran. Vse polno raziskovalcev je tam, oboroženih s čudnimi pripravami, ki jim pravimo Geigerjevi števeci. Vsi so prepričani, da bodo nekoga lepega dne našli v onih področjih srečo.

Cesto morajo raziskovalci prehoditi sto in sto kilometrov z Geigerjevim števcem v rokah in prenašati nečloveške napore. Kolikokrat je morda kdo sklenil, da bo zapustil prekleto ozemlje, da se bo vrnil;

Včasih turisti na potovanju ne doživijo nič posebnega. V Belgijskem Kongu pa so bili priča zanimivemu in razburljivemu dogodku. Pri prodiranju v džunglo so nenadoma zaslišali divje človeške krike. Napotili so se za glasom in kmalu zagledali domačina, kako z golim nožem obdeluje orjaško gorilo. Pozneje jim je domačin pojasnil, da je gorilo obljubil masčevanje z golim nožem, ker mu je raztrgala že tri žene. Na sliki vidimo masčevalnega črnca ob ubiti orjaški gorili

toda misel, da lahko ravno tedaj postane bogat, ga je zadržala.

20 odstotkov ljudi v ZDA hodi ob sobotah in nedeljah z Geigerjevim števcem pod zadnjimi sedeži v avtomobilih na izlete, toda ležišča urana niso kaj prida narasla v zadnjem času. Skrivnostni Geigerjev števec kaj rad razočara; prav pogosto pobije prelepe upe raziskovalcev.

Nekoč so obstajala naselja iskavcev zlata, največkrat ob kaki reki, kjer so izpirali zlatonosni pesek. Sedaj takih naselij ni. Kvečjemu srečaš v divjini kak avtomobil, toda raziskovalec v njem želi ostati sam, brez tekmecev.

Ce je zlato s svojo značilno rumenkasto barvo označevalo pol stoletja, v katerem je bil boj zanj najmočnejši, potem bo zelenkasta barva uranove rude vladala naprej, saj bo poglobilni del nas in našega življenja; dajala nam bo vse, kar bomo v življenju potrebovali. To je značilnost novega sveta, ki lahko postane nova navada, novo zlo.

Bogata uranova ležišča so neverjetno redka. Tudi v Ameriki ni več dovolj, da gredo na izlet z Geigerjevim števcem. Treba je precej znanja, predvsem pa tehničnih pripomočkov. Dve pripravi uporabljajo v glavnem: Geigerjev števec in števec na iskrenje kristalov. Geigerjevi števeci registrirajo komaj 1% žarčenja, števec na iskrenje kristalov pa že 50%. Toda noben od teh števecv ne zazna gama žarkov, če so le 30 centimetrov pod površjem.

Števci na iskrenje kristalov (ali Geigerjev z več cevmi), so bolj primerni za hitro raziskovanje, zelo so se obnesli v rudnikih, kjer je radioaktivno izžarevanje najmočnejše. Ta števec reagira enkrat prej kot navadni Geigerjev, a je slabo občutljiv za beta žarke, ki jih pa čisto preprosta Geigerjeva cev lahko zazna. Seveda so števeci tudi temu primerno »slabi«. Števec na iskrenje kristalov stane od 120.000 do 2.700.000 din, preprosti Geigerjev števec pa od 12.000 do 180.000 din. Nekateri števeci (nukleometri) so sestavljeni iz 13 do 15 cevi. Kolikor bolj občutljive so priprave, toliko bolj drago je njihovo vzdrževanje. Nukleometer traja komaj eno petino tako dolgo kot navadna Geigerjeva cev.

Iskanje urana sloni na raziskovanju terena, ki daje kak sum, da je tam uran. Števec je treba pazljivo pomikati nad zemljiščem, kakih 70 centimetrov od tal. Če bo škrantanje v slušalkah (Geigerjev števec obvešča o prisotnosti urana s škrantanjem) dva ali trikrat močnejše kot je navadno, potem je treba zem-

ljo skrbno raziskovati. Kos rude, ki jo vzamejo raziskovalci s seboj, odloči o biti ali ne biti.

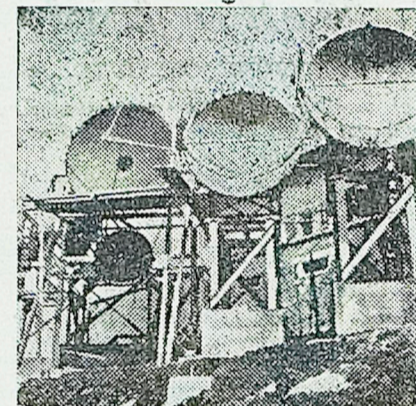
Uran iščejo tudi ponoči z ultravioletnimi svetilkami.

S temi po navadi tudi razširijo raziskovanje, ako se s števci ne da točno določiti, do kod segajo zaloge urana. Mineral, obkrožen z ultravioletnimi svetilkami, se bo začel svetlikati rumeno-zelenkasto. Te vrste minerali so najpomembnejši.

Primarni uranovi minerali ne fluorescirajo. Pri dnevni svetlobi imajo črnkast ali rjavkast izgled, med tem ko fluorescentni uranovi minerali pri dnevni svetlobi svetijo rumenkasto, zelenkasto in oranžno. Posebno te zadnje je podnevi zelo težko odkriti in je zato »lov« nanje ponoči edino uspešno.

Toda rumeno-zelena luč ni vedno znak urana, ampak je značilna tudi za nekatere druge, manj drage kristale.

Da ne bo dvoma, morata biti skupaj Geigerjev števec in ultravioletna svetilka. Sele oba skupaj lahko neizogibno in točno dokažeta, da je uran res uran. Tako postane uspešen lov za zlatom atomske dobe — U, uranom.

V zahodni Evropi prenašajo televizijske programe po relejnih postajah ali radijskem mostu, ki nam ga kaže slika. Te postaje delujejo popolnoma avtomatično, poslužujejo pa se jih lahko družbe, ki so članice evropske televizijske zveze.

Najcenejši zdravnik

Že stari narodi (Grki, Rimljani) so poznali zdravilne vplive morja pri nekaterih boleznih. Sedaj, po več tisočletjih, pa so zdravniki znova odkrili, da izhajajo največ bolezní ravno iz tega, ker se ljudje vse preveč izmikajo naravnemu načinu življenja. Morje zelo zdravo vpliva na organizem, pa ne samo poleti, ko se kopamo, ampak vedno, samo če imamo stike z njim. Ravno morje je nekak most med naravnim in civiliziranim življenjem.

Sk skrivnost snežnega moža

Na visokih himalajskih vrhovih živi skrivnostno bitje — Yeti — snežni mož. Nekateri ljudje so ga videli in pravijo, da je podoben opici, toda stopinje, ki so jih našli v snegu, jasno pričajo, da gre za človeka. Po odtisih bi moral biti visok dva metra.

Ze precej dolgo se ubadajo z uganko o snežnem možu. Ali snežni mož res obstaja, ali je to opica, ali pa so te stopinje namerno narejene, da bi vlekle ljudi do nas? Težko je odgovoriti na tako vprašanje, in zato se ravno sedaj odpravlja neka angleška ekspedicija v Tibet, da uganko razreši. Lama Riglizin, ki je živel po tibetanskih samostanih (na Himalajskem področju je samostanov izredno veliko), je izdal skrivnost, da čuvajo v nekaterih samostanih mumificirane slavne prednike in da je v enem tudi mumija — snežnega moža. Po njegovem pripovedovanju vzbujajo to bitje, ki je bolj

podobno živali kot pa človeku, grozo.

Tudi popularni Tensing je videl sneženega moža. To je velika, svetlorjava opica brez repa.

In kaj pravijo znanstveniki? Niso se še popolnoma opredelili. Mogoče je, da gre za bitje, ki ga je muhasta narava res ustvarila takega, lahko je to kak ubegel kaznjenc, mogoče celo kak menih, ki se je zaklel, da ne bo imel zveze s svetom. Tudi ne izključujejo popolnoma možnosti, da sneženega moža sploh ni.

Upajmo, da stopinje v snegu in mumije v samostanih ne bodo več dolgo skrivnost.

Ljudem ne zadoščajo več tekme na zemlji in v zraku, ampak so za najrazličnejše športno udejstvovanje uporabili tudi morsko globino. Izumislili so si ga ljudje, ki prebijejo svoj dopust na morju. Ponekod so uvedli posebne ribiške čolne za podvodni ribolov, oprema za ta vodni šport pa je že vsakdanja pri mladih kopalcih. Toda ni ostalo samo pri ribolovu. V želji po senzacijah so si mlade kopalke omislile podvodni tek čez ovire, kakor vidimo na naši sliki

Traktor Rhino

Traktor Rhino je med svojimi vrstniki dokaj svojevrsten. Poznamo namreč traktorje n gosenice, na kolesa, gotovo pa še niste videli traktorja, ki bi imel kolesa v obliki polkrogel. To je traktor Rhino.

Njegova kolesa so taka, da lahko zoži ali razširi širino koles, ki naj se dotika podlage. Če vozi po trdi cesti, so njegova kolesa ozka, da vozi samo po ozkem robu in je trenje zelo majhno, če ga vozi po mehki podlagi, zasuka kolesa tako, da so široka in se ne udirajo.

Vozi po močvirjih, po vodi in po pesku. Na trdi podlagi lahko doseže hitrost do 70 kilometrov na uro. Na vodi ga poganja reakcijski motor z vodnim curkom. Težak je 5 ton in širok 4 metre.

Upravi

SLOVENSKEGA JADRANA

K O P E R

Santorjeva 26 - Poštni predal 2

Ko ga je gostilničarka opazila, je zavpila, kot bi se bil prikagal mrlič. Za trenutek so njene punčice zablestele od veselja, ki pa je takoj ugasnilo, kot da bi razum prevladal nad nagonom. Sklonila je glavo in zamrmrala:

— Pogubiti? ... Ali me hočeš prav res pogubiti? — Pogubiti? ... Tonét je onemel. Nagonsko se je začel umikati kot avtomat in se preden se je lahko pokesal, je bil že na trgu, daleč od gostilne.

Poslej se ni hotel več vrniti. In kadar ga je mrzlica strasti priganjala k ženski, je bilo dovolj, da je pomislil na ta trenutek, in ljubezenska želja je izginita. Zdej je bilo konec. Gostilničar, ki je bil lep čas njemu v posmeh, je postal sedaj nepremagljiva ovira

Sovrašтво, ki ga je čutil do Canamela, ga je prisililo, da je poiskal dedovo bližino. Prepričan je bil, da se bo vse, s čimer bi škodil Palomu, prevrglo tudi na ramena Nelletinega moža. Denar mu mora jemati! In tako so bile neprestane prošnje za denar vzrok prepiranja in sporov, ki se pa začuda niso nikdar končali v tepežu.

Ko je Kubanec le izsilil od deda kako peseto, je odhajal s Sangonero iz gostilne v gostilno. Tako sta večkrat prišla do Valencia, kjer sta nekaj dni popivala, nato pa se vracala v Albufero.

Canamel je medtem vedno bolj slabel. Ljudje so o tem veliko govorili, čeprav so bili vsi prepričani, da bo umrl od prevelikega zdravja, ki se je izražalo na njegovem debelmem in vedno cvetočem licu.

Iz dneva v dan ga je bolj mučila zavrtna revma, ki jo je dobil v tistem močvirju, pospeševal pa jo je še njegov način življenja. Čutil jo je že po vsem telesu. Kot nalašč se je revma ogibala vseh maž in zdravil, ki je niso mogle ustaviti v njenem blaznem napredovanju.

Zjutraj se je zbujal s težko glavno, opoldan pa tožil nad bolečinami v trebuhu, zvečer pa ga je že ostro zbadalo v oteklih nogah.

Cele noči so je premetaval, dvigal se je s postelje, hotel je odpirat okna, ker ga je dušilo.

Sangonera, ki se je čutil varnega zaradi Kubanca, kate-rega so se vsi bali, je obiskoval Saler in se tam ošunono in drzno vedel. Na neverjeten način je poostril svojo čujčnost. Tako da je z vonjem kot lovski pes zavonjal stražnike, ki so vsako toliko pregledovali okolico. Ko jih je čutil blizu, je opozarjal tovariša z:

— Rogateži!

Ko so ti prišli mimo s povoščenimi in svetlimi klobuki in z rumenimi pasovi, sta potepuha skočila v čoln in zaveslala po jezeru

V viharnih nočeh sta iskala zavetje v Sangonerovi koči, kjer sta se v kakšnem kotu le s težavo ubranila pred nalivom. Čeprav je bil Tonet oddaljen le nekaj dobrih korakov od očeta, vendar se je izogibal srečanja z njim. Borda se je skrivoma kdaj le priplazila v kočjo in mu prinašala perilo ter zanj skrbela kakor žena.

Potepuha sta si sama v tihi noči izmenjavala svoje skrivnosti. Tako je Tonet zaupal prijatelju vse dogodivščine v zvezi s svojo ljubeznijo

Spočetka je mistični Sangonera tovarišu očital:

— Slabo si delal, da si pozelel tujo ženo...

Toda takoj je zaradi hvaležnosti, ki jo je bil dolžan močnejšemu prijatelju, iskal olajševalne okoliščine in opravičeval to dejanje s pomočjo različnih izkušnjih starega mežnarja.

V resnici sta vidva imela vso pravico, da sta se ljubila, kajti greh bil bila vajina ljubezen samo v primeru, da bi se bila začela po poroki. Ker pa sta zrastle skupaj in sta se skupaj tudi zaročila, pade vsa krivda na gostilničarja, ki se je vmešal v zadevo, ki ga ni prav nič brigala. Prav mu je! Skoraj zmagovalnega se je čutil do človeka, ki ga je več

kot kdaj vrgel iz gostilne. Potem ko se je šibka svetloba lučice tresla in mrlja plahutaje kakor droben metulček in je bil meh prazen, je potepuh povsel več na trudne oči in le s težavo mrmral neke molitvice...

Tonet vsega tega ni slišal, zaspanec ga je tiho zajel, medtem ko je slamnata streha stokala zaradi neprestanega in enakomernega kapljanja.

Potepuh se mu je približal in mu skrivnostno zamrmral, da se bodo njegove sanje kmalu uresničile.

— Blíža se dobra letna doba. Ze je prišel na zemljo, videl sem ga, kakor gledam tu tebe. Dotaknil se me je, revnega grešnika, s svojo mrzlo roko, ki je mrazila po večnosnem...

In že je v enajsto pripovedoval svoje čudovito srečanje na bregovih Albufero.

Kubaneec ga je vzejevoljen svaril:

— Ali bi mi napravil to uslugo, da bi molčal?...

Sit je bil ponavljati mu, da je bil to pač sen pijanca in da če bi bil popolnoma priseben, bi bil razumel, da je prikazen bila le revni laški brusnič, ki je prebil dva dni v Palmaru, in da je bila ona čudna zamotana stvar le brusničevo orodje. Pa konec besed!

Tako sta tovariša prezimila: eden se je mučil s prividi opitega razuma, drugi pa z mislijo pribito na Nelletto, ki je sedaj sploh ni utegnili videti.

V Tonetu je želja, da si ponovno pridobi Nelletto, tako naraščala, kakor so se množili meseci, odkar sta se zadržila videla.

Povsod ga je spremljala njena podoba: v gozdu, kjer sta se se kot otroka zgubila, no jezeru, kjer ju je krija noč, ko sta se vzela. Na vsakem koraku, ki ga je naredil, je naletel na kako stvar, ki ga je spominjala na to žensko. V nočeh se ni mogel umiriti in se je neprestano obračal. Sangonera ga je čul, kako je klical Nelletto s kriki poželjivega samca.

Toda nekega dne, ko se že ni mogel več upirati sili, ki ga je vsega prevzemala, se je pogumno prikazal v gostilni, medtem ko je bil bolni gostilničar v mestu. Bilo je proti pol-dnevju, ko je bil vsak v svoji hiši in je bila Nelletta nedvomno doma.